

υποδράση

9.5

Σχέδια εργασίας σχολείων-μουσείων σχολικού έτους 2011-2012

«Αθανασάκειο»
Αρχαιολογικό Μουσείο
Βόλου

Γυμνάσιο
Αγιάς
Λάρισας

Διονυσία Διονυσίου Σιδώνια

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

περιεχόμενα

Συμμετέχοντες, σελ. 3

Στόχοι, σελ. 4

Δράσεις, σελ.5

Αξιολόγηση, σελ. 8

Συμμετέχοντες

Σχολείο: Γυμνάσιο Αγίας Π.Ε. Λάρισας

Τάξη / Τμήμα: Α΄ Γυμνασίου

Αριθμός μαθητών: 19

Αριθμός παλιννοστούντων / αλλοδαπών μαθητών: 7

Χώρες προέλευσης των παλιννοστούντων / αλλοδαπών μαθητών: Αλβανία

Σύντομη περιγραφή του προφίλ της τάξης και της κατάστασης που διαμορφώνεται (π.χ. αν υπάρχουν μαθητές που δε γνωρίζουν καθόλου Ελληνικά, αν εκδηλώνεται αντιπαλότητα ανάμεσα σε συγκεκριμένες ομάδες μαθητών κλπ.): Όλα τα παιδιά φοιτούν σε ελληνικό σχολείο πάνω από 3 χρόνια και υπάρχει αρμονική σχέση με τους Έλληνες μαθητές.

Όνομα εκπαιδευτικού: Ντόνα Κυβέλη

Μουσείο: «Αθανασάκειο» Αρχαιολογικό Μουσείο Βόλου

Συλλογή ή αντικείμενα που έγιναν αντικείμενα διαπραγμάτευσης:

Αίθουσα 5 της Παλαιάς Πτέρυγας του «Αθανασάκειο» Αρχαιολογικού Μουσείου Βόλου, με θέμα «Γραπτές επιτύμβιες στήλες Δημητριάδος».

Διαπολιτισμική δυναμική που διακρίνεται στα συγκεκριμένα αντικείμενα:

Η αρχαία Δημητριάδα ιδρύθηκε από το Μακεδόνα Βασιλιά Δημήτριο Πολιορκητή, τον 3^ο αι. π.Χ., ως συνοικισμός των πόλεων και χωριών που προϋπήρχαν στην περιοχή, με σκοπό να γίνει πρωτεύουσα του κράτους του. Γρήγορα εξελίχθηκε σε μεγάλο εμπορικό κέντρο και στα λιμάνια της συνέρρεαν άνθρωποι απ' όλο σχεδόν τον ελληνικό κόσμο. Υπ' αυτήν την έννοια, αποτελούσε μια πολυπολιτισμική πόλη και ως εκ τούτου η διαπραγμάτευση του θέματος στην έκθεση του μουσείου επιτρέπει τη διαπολιτισμική του προσέγγιση.

Όνομα μουσειοπαιδαγωγού ή άλλου προσώπου του μουσείου: Αιμιλία Καλογιάννη, αρχαιολόγος (Μ.Εδ.), με σχέση εργασίας Ι.Δ.Α.Χ. στην ΙΓ΄ Ε.Π.Κ.Α.

Εικόνα 1. Οι μαθήτριες μέσα στο Αρχαιολογικό μουσείο Βόλου αναζητούν πληροφορίες από τις επιτύμβιες στήλες της αρχαίας Δημητριάδας.

Στόχοι

Βασικός στόχος της επίσκεψης στο μουσείο ήταν η κοινωνική ενσωμάτωση των αλλοδαπών μαθητών και η αποβολή αισθημάτων ξενοφοβίας και ρατσισμού.

Παράλληλα, επιδίωξη από την εφαρμογή του εκπαιδευτικού προγράμματος ήταν, πέρα από τα γνωστικά οφέλη αναφορικά με την ιστορία της αρχαίας πόλης, η ανάπτυξη μεταγνωστικών διαδικασιών, ώστε τα παιδιά να προσπαθήσουν να ανακαλύψουν αιτιατές σχέσεις μεταξύ της έκθεσης των αντικειμένων και των πληροφοριών που μπορούμε να αντλήσουμε από αυτά, καθώς και η ενίσχυση της αυτοεκτίμησής τους και η ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ τους, μέσω της βιωματικής εμπλοκής τους στα διάφορα στάδια του προγράμματος.

Σύνδεση με Πρόγραμμα Σπουδών

Η επίσκεψη συνδέεται με το επίσημο Πρόγραμμα Σπουδών, σε συνάρτηση με το μάθημα της Ιστορίας και των Αρχαίων Ελληνικών.

Δράσεις

Προκειμένου να τεθούν οι βάσεις της συνεργασίας μεταξύ Σχολείου και Μουσείου, οι αρμόδιοι υπάλληλοι καταρχήν συναντήθηκαν από κοντά στο πλαίσιο της Ημερίδας που πραγματοποιήθηκε στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού Θεσσαλονίκης στις 19/11/11 με τίτλο «Σχολικές επισκέψεις σε μουσεία στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης» προκειμένου να σχεδιαστεί από κοινού η εκπαιδευτική δράση και να τεθούν οι στόχοι για την παιδαγωγική της αξιοποίηση.

Ακολούθησε τηλεφωνική επικοινωνία μεταξύ της εκπαιδευτικού και της αρχαιολόγου για να αποσαφηνιστούν οι λεπτομέρειες.

Προκειμένου να προετοιμαστεί η επίσκεψη στο Μουσείο η εκπαιδευτικός με τα παιδιά χρησιμοποίησαν χάρτες και αναζήτησαν πληροφορίες στο διαδίκτυο για την αρχαία πόλη, ως αφετηρία για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που θα ακολουθούσε.

Κατά τη διάρκεια του εκπαιδευτικού προγράμματος, που πραγματοποιήθηκε στο «Αθανασάκειο» Αρχαιολογικό Μουσείο Βόλου και διήρκεσε 1,5 ώρα περίπου, με αφετηρία τις επιτύμβιες στήλες, οι μαθητές και οι μαθήτριες κλήθηκαν να αναζητήσουν στοιχεία για τα ονόματα των κατοίκων της αρχαίας πόλης, την καταγωγή τους και τις πόλεις προέλευσής τους, αφού προηγουμένως είχαν παρακολουθήσει εκπαιδευτική περιήγηση στην έκθεση από την αρμόδια αρχαιολόγο. Εργαζόμενοι σε μικρές ομάδες, συγκέντρωσαν τις πληροφορίες από τις στήλες σε έναν έντυπο κατάλογο και προσπάθησαν να εντοπίσουν στην έκθεση πιθανά μικρά αντικείμενα που μπορεί να έφεραν μαζί τους οι αρχαίοι κάτοικοι της πόλης, ενδεικτικά της καταγωγής τους, όπως αρχαία νομίσματα ή ενσφράγιστες λαβές αμφορέων.

Με τα στοιχεία που είχε συγκεντρώσει, η ομάδα μετακινήθηκε στο χώρο του Εργαστηρίου Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων της ΙΓ΄ ΕΠΚΑ κι εκεί, με τη σειρά, οι μαθητές έδιναν τις πληροφορίες που είχαν συγκεντρώσει στην αρμόδια αρχαιολόγο, προκειμένου να συμπληρωθεί σταδιακά το «οικογενειακό δέντρο» των κατοίκων της αρχαίας πόλης.

Με αφετηρία το «Δέντρο της αρχαίας Δημητριάδας», προτάθηκε από την αρχαιολόγο να κατασκευαστεί στη συνέχεια και το δέντρο της τάξης, διαδικασία που ξεκίνησε στο μουσείο και ζητήθηκε από τα παιδιά να τη συνεχίσουν στο σχολείο, μετά την επίσκεψη.

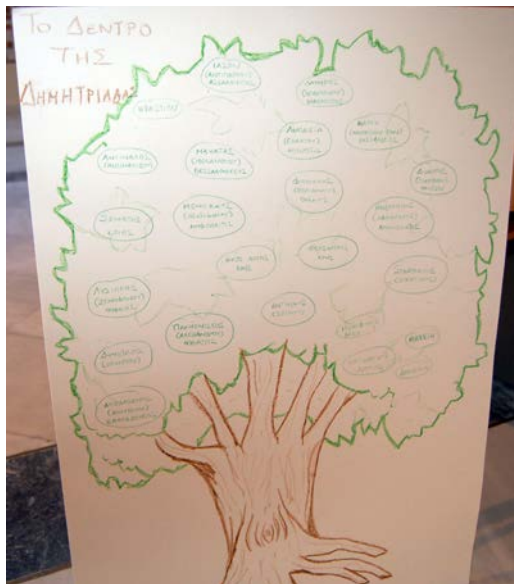

Εικόνα 2. Οι μαθητές εντοπίζουν σε χάρτη τις πόλεις-κράτη της αρχαιότητας.

Ακολουθως, δόθηκαν στα παιδιά χάρτες του αρχαίου ελληνικού κόσμου, όπου είχαν επισημανθεί οι σημαντικότερες πόλεις – κράτη της αρχαιότητας, που παράλληλα συνιστούσαν τον τόπο καταγωγής των κατοίκων της αρχαίας πόλης. Τους ζητήθηκε να προσπαθήσουν να εντοπίσουν όσες από αυτές είχαν ήδη σημειώσει κατά τη διαδικασία «απογραφής» των κατοίκων μέσω των επιτύμβιων στηλών και στη συνέχεια να ελέγξουν, σε σύγχρονους πλέον χάρτες, σε ποια σημερινά κράτη αυτές βρίσκονται και να κάνουν πιθανές συγκρίσεις. Στη διαδικασία αυτή ανταποκρίθηκαν. Στη συνέχεια, με βάση τα αρχαία νομισματοκοπεία που είχαν εντοπίσει τα παιδιά στην έκθεση, επιχείρησαν να κατασκευάσουν τα ίδια με γύψο αντίγραφα των αρχαίων νομισμάτων που είχαν ήδη δει, μέσα σε ειδικά καλούπια που κατασκευάστηκαν για το σκοπό αυτό από το Μουσείο, τα οποία πήραν μαζί τους σαν αναμνηστικό της επίσκεψης. Με αφορμή τα αντίγραφα των αρχαίων νομισμάτων ζητήθηκε, τέλος, από τα παιδιά να συμπληρώσουν στο «Δέντρο της τάξης» τους πιθανά χαρακτηριστικά αντικείμενα που ο καθένας θα μπορούσε να είχε φέρει από την ιδιαίτερη του πατρίδα, ενδεικτικά της καταγωγής του.

Κατά την επιστροφή των παιδιών στο σχολείο, με αφορμή το χάρτη του αρχαίου ελληνικού κόσμου και έναν ακόμη της αρχαίας Ιλλυρίας, τους ζητήθηκε να εντοπίσουν τα χωριά ή τις πόλεις προέλευσης των αρχαίων κατοίκων, διαδικασία στην οποία ανταποκρίθηκαν με μεγάλο ενδιαφέρον οι Έλληνες μαθητές.

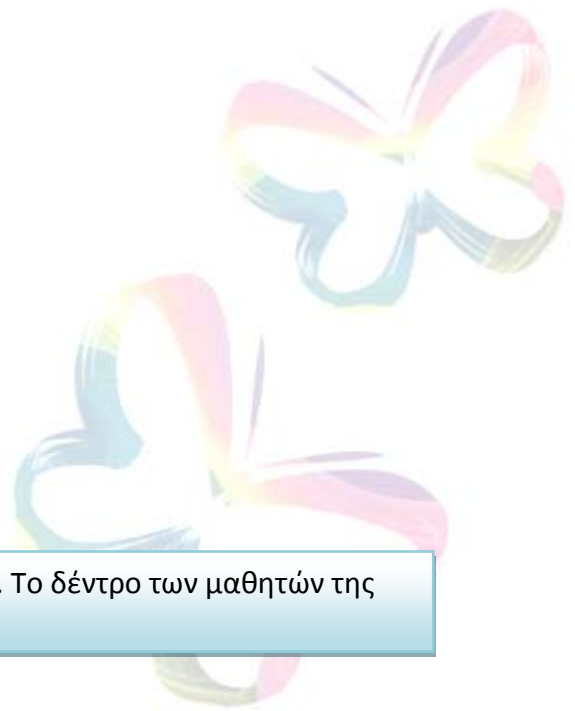
Ακολούθησε συζήτηση των παιδιών με την εκπαιδευτικό στην τάξη για το πώς μπορεί κάποιος από τους κατοίκους της αρχαίας Ιλλυρίας να μετανάστευσαν στην αρχαία Δημητριάδα, κάτι που φάνηκε εξαιρετικά ενδιαφέρον σε όλους τους μαθητές.

Εικόνα 3. Το δέντρο των κατοίκων της αρχαίας Δημητριάδας.

Εικόνα 4. Το δέντρο των μαθητών της τάξης.

Εικόνα 5. Οι μαθητές δημιουργούν με καλούπι γύψινα αντίγραφα αρχαίων νομισμάτων.

Αξιολόγηση

Κατά την εκτίμηση της εκπαιδευτικού της τάξης, αυτή η διαδικασία ανταποκρίθηκε ως ένα βαθμό στους στόχους που είχαν τεθεί στην αρχή. Τόσο η ίδια όσο και οι μαθητές κέρδισαν από τη δράση. Στα θετικά σημεία του προγράμματος επισημαίνεται η ισότιμη συμμετοχή όλων των παιδιών κατά τη διάρκεια της επίσκεψης στο μουσείο, αλλά και στις δραστηριότητες πριν, όπως για παράδειγμα η έρευνα στο διαδίκτυο. Τέλος, προκειμένου να υπάρχει ένα ολοκληρωμένο αποτέλεσμα, θεωρείται, από την πλευρά του σχολείου, ότι θα έπρεπε οπωσδήποτε να γίνουν τουλάχιστον άλλες 2 ή 3 επισκέψεις στο μουσείο.

Για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προγράμματος στο μουσείο, ως προς τους μαθησιακούς στόχους που έθετε κατά το σχεδιασμό του και προσδοκούσαν από την εφαρμογή του, υιοθετήθηκαν κυρίως ποιοτικές μέθοδοι, πρακτική συνήθης σε περιβάλλοντα μη τυπικής μάθησης, όπως είναι το μουσείο. Για τη συλλογή των δεδομένων, η ενασχόληση των παιδιών με το πρόγραμμα τεκμηριώθηκε φωτογραφικά, ενώ τα ίδια τα έργα τους χρησιμοποιήθηκαν ως δείγματα του βαθμού στον οποίο είχαν κατανοήσει το θέμα και το περιεχόμενό του, στο πλαίσιο της παιδαγωγικής του αξιοποίησης στο μουσείο. Γενικά, η εμπειρία από την εφαρμογή του εκπαιδευτικού προγράμματος έδειξε ότι υπήρξε ενδιαφέρον και ενεργητική συμμετοχή των παιδιών και ότι οι παιγνιώδεις διαδικασίες, όπως σχεδιάστηκαν αρχικά και διαμορφώθηκαν στη συνέχεια από τα ίδια, ήταν απρόβλεπτες, γεμάτες χαρά, πρωτοτυπία και δραστηριοποίηση από τη μεριά τους, οδηγώντας σε ενδιαφέροντα μαθησιακά αποτελέσματα, που θα μπορούσαν να ενισχυθούν από την παιδαγωγική αξιοποίηση της επίσκεψης στο μουσείο μετά την επιστροφή των παιδιών στην τάξη.